

داستان‌هایی برای فکر کردن*

زینب دوست‌محمدیان

یکی از کتاب‌هایی که درباره فلسفه برای کودکان و نوجوانان به‌رشته نگارش درآمده، *داستان‌هایی برای فکر کردن* نوشته رابرت فیشر و ترجمه سیدجلیل شاهی لنگرودی است. این کتاب از مجموعه طرح‌هایی است که برای رشد تفکر و یادگیری تدوین شده است.

در دنیای امروز، دانش دیگر انباشتن اطلاعات نیست. در واقع، کودکان از حفظ مطالب کتاب‌ها هیچ بهره‌ای نخواهند برد. بلکه باید قدرت پردازش، داوری و تمیز آنها برای اخذ تصمیم‌های درست تقویت شود. در همین راستا و برای رسیدن به اهداف مورد نظر، آموزش جدید (که در بسیاری از ممالک دنیا اجرا می‌شود)، باید جایگزین آموزش سنتی و رایج شود. از جمله مؤلفه‌هایی که در آموزش جدید مطرح است، آن است که متن درسی و آنچه معلم در کلاس می‌گوید، محرکی برای فکر کردن است و به عبارت دیگر، در این نوع آموزش، تعلیم و یادگیری همزمان با ارائه درس صورت می‌گیرد. همچنین، دیگر معلم سخنگوی کلاس نیست

*. فیشر، رابرت؛ *داستان‌هایی برای فکر کردن*؛ ترجمه سیدجلیل شاهی لنگرودی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛ چاپ اول: ۱۳۸۶، چاپ دوم: ۱۳۸۷.

آنچنان که فقط او حرف بزند و دانش آموزان بشنوند. در واقع، مکان آموزش شکل حلقه می‌گیرد و معلم و بچه‌ها بدون برتری موقعیتی در یک ردیف قرار می‌گیرند و تعلیم با بحث و گفت‌وگو پیش می‌رود. به همین دلیل، بچه‌ها احساس بیگانگی نمی‌کنند و نظرها و پیشنهادهای خود را با دقت و همراه با احترام ابراز می‌دارند. دیگر اینکه بچه‌ها یاد می‌گیرند از «چیستی» و «چرایی» آنچه گفته می‌شود، سؤال کنند؛ یاد می‌گیرند هر چه را که می‌خوانند، بدون تأمل و تفکر نپذیرند و پس از بررسی و ارزیابی، درباره‌ی درستی یا نادرستی آنها تصمیم بگیرد.

داستان‌هایی برای فکر کردن، مجموعه‌ای شامل ۳۰ داستان از فرهنگ‌های مختلف است که برای کودکان ۷ تا ۱۱ سال نگاشته شده است تا هم از آنها لذت ببرند و هم درباره‌ی آنها فکر کنند. این کتاب، درآمدی است بر راه‌های استفاده از داستان‌ها برای ارتقای فکر و یادگیری در کودکان؛ و مجموعه‌ای است از فعالیت‌های فکری که در هر داستان دنبال می‌شود.

هریک از سی داستان، براساس مضمونی تنظیم شده است؛ مضامینی مثل خشم، زیبایی، زورگویی، جرأت، ترس، مرگ و... داستان‌ها از ملّیت‌های مختلف‌اند و بعد از هر داستان، دو مجموعه سؤال و یک مجموعه با عنوان «فعالیت‌های دیگر» وجود دارد.

اولین مجموعه سؤال‌ها درباره‌ی خود داستان است؛ اینکه مفهوم و منظور داستان چیست. این مجموعه، با یک پرسش کلیدی آغاز می‌شود که بچه‌ها درباره‌ی آن بحث می‌کنند و در صورتی که به جواب نرسیدند، با طرح ده سؤال، مرحله به مرحله به جواب پرسش کلیدی سوق داده می‌شوند.

مجموعه سؤال‌های دوم درباره‌ی مضمون داستان است که آن هم با یک پرسش

داستان‌هایی برای فکر کردن ۳۷۹

کلیدی شروع می‌شود و در آن، مفهوم آن مضمون پرسیده می‌شود. در اینجا هم، چنانچه بچه‌ها در طول بحث خود به جواب نرسند، با طرح ده سؤال، به تدریج به پاسخ سؤال می‌رسند.

در قسمت «فعالیت‌های دیگر»، از بچه‌ها خواسته می‌شود درباره داستان و یا بعضی موارد آن و نیز درباره مضمون، نقاشی کنند، بحث کنند، نمایشنامه اجرا کنند، و موارد دیگری مانند آن.

کتاب به شکل کاربردی و جذاب تنظیم شده است که در طی هر بخش آن، بچه‌ها با علاقه‌مندی، مفاهیم و مضامین مختلف را در ذهن خود نقش می‌بندند آنچنان که شخصیت آنان شکل می‌گیرد و برای همیشه در فکرشان باقی می‌ماند. رابرت فیشر، مؤلف کتاب و استاد رشته تعلیم و تربیت در دانشگاه بروکل است که با این اندیشه، تاکنون مجموعه‌های زیادی را تألیف کرده است.

داستان‌هایی برای فکر کردن در قطع رقعی در ۲۰۴ صفحه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به چاپ رسیده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی